MÓR ÉS KISTÉRSÉGE KÖZÉLETI ÉS INFORMÁCIÓS LAPJA

EZERSZÓ

MEGJELENIK 10.000 PÉLDÁNYBAN INGYENESEN

2010. ÉVI KÜLÖNSZÁM

BEMUTATKOZIK A MÓRI LAMBERG-KASTÉLY

Mór város egyik legfontosabb műemléke, látványossága a városközpont arculatát is meghatározó Lamberg-kastély. A kastélyban működő Radó Antal Könyvtár és Művelődési Központ a kulturális értékek közvetítőjeként a város közművelődésének, közösségi életének mozgató rugója, valamint számtalan rendezvényének szervezője. Különszámunkban a kastély múltját, jelenét és a jövőre vonatkozó fejlesztési elképzeléseket mutatjuk be.

A LAMBERG-KASTÉLY ÉPÜLETÉNEK RÖVID TÖRTÉNETE

A későbarokk Lamberg-kastélyt *Lamberg Ferenc Antal* gróf építtette a család nyári rezidenciájául *Fellner Jakab* tervei alapján. Az egyemeletes, manzárdtetős kastély 1762-ben megkezdett építkezése 1766-ban fejeződött be. 1803-ban a kertet angolparkká alakították. 1810-ben földrengés áldozata lett az épület, s ekkor két oldalszárnyának nagy részét újjá kellett építeni.
A főépületet és a melléképületeket egy-egy íves, folyosóval kötötték össze, így zárt udvar jött létre. A bal oldali melléképület boltozata és falrendszere új, a jobb oldali az egykori kialakítást még részben megőrizte. Az emeleten megmaradt az eredeti „enfilade-os” elrendezés (a termek olyan elhelyezése, hogy rajtuk a nyitott ajtók során végig lehet tekinteni). A földszinten - a mai művelődésszervező irodában - egy XIX. századi romantikus kandalló található. Az épület mindkét szintjén megvannak a hajdani, szépen kidolgozott ajtó- és ablakkeretek, valamint a földszinti ablakok míves vasrácsai is korabeliek. Az eredeti kőfaragványok közül a kastély környékén sikerült a kerti lépcsőhöz tartozó urnákat megtalálni, amelyek ma az első udvaron az ajtók mellett találhatók.

A kastély igen gazdag falfestéssel volt díszítve, a feltárt töredékek jó kvalitású későrokokó festő munkásságáról tanúskodnak. Festett volt a lépcsőház, a földszinti és az emeleti dísztermek fala és mennyezete. Ma mindebből az emeleti olvasóterem melletti szoba (az egykori női szalon) falán tekinthető meg a falfestés nyomait; egy virágokkal, madarakkal, lepkékkel díszített romantikus tájképet. A többi kvalitásos ábrázolást jótékony fehér mész fedi a végleges feltárásig.

2008 végén egy magánszemély és a Közművelődési Közalapítvány támogatásával kerültek vissza a kastély első és hátsó homlokzatára az eredetivel megegyező órák másolatai, amelyek ma zenével is jelzik az idő múlását.
A kastély és a Lamberg család történetét a XIX. század végéig *Seidel Ignác* 1898-ban készült krónikája foglalja össze.

A LAMBERG-KASTÉLY MA

Ma a kastélyban a **Radó Antal Könyvtár és Művelődési Központ** működik. Az emeleten található **könyvtár** 1978-ban költözött az épületbe. Mintegy 70 ezer dokumentumból válogathatnak, kölcsönözhetnek az olvasók. A földszinten berendezett folyóirat-olvasó és médiakölcsönző (CD, videófilm, DVD, hangoskönyv), valamit internet hozzáférési lehetőség áll az érdeklődők rendelkezésére.
A kastély földszintjén található a **művelődésszervező iroda.** Az intézmény dolgozói itt szervezik a sokszínű kisebb-nagyobb kulturális programok mellett a város legnagyobb, legreprezentatívabb rendezvényeit is (Bornapok, Szent György Heti Vigasságok, Nyári Zenei Estek stb.)

A kastélyban megtekinthető **Móri Emléktár és Képzőművészeti Kiállítás** keretén belül több állandó és számos időszakosan nyitva tartó tárlattal büszkélkedhet az intézmény.
A **Helytörténeti és német nemzetiségi gyűjtemény** színes képet nyújt Mór múltjáról. Fotókat láthatunk a város régi, nevezetes épületeiről, az egykor itt élt emberek viseletéről, szokásairól, ünnepeiről.
A gyűjteményben – a *Schwarcz József* által készített, és a városnak adományozott – régmúltat idéző használati eszközök fából faragott apró makettjeit láthatjuk (szőlőprést, szekereket, gémeskutat, falusi házat udvarával, állataival stb.). Itt látható az 1848. december 30-i móri csata makettje is.

A **„sváb szobában”** elhelyezett - az 1900-as évek elejéről származó bútorok, használati tárgyak, népviselet segítségével az ide telepített német lakosság életébe tudunk bepillantani.
Az emeleten megtekinthető **Wekerle Sándor Emlékszoba** Magyarország első polgári származású miniszterelnökének emlékét őrzi és mutatja be. *Wekerle Sándor* Móron született, édesapja a Lamberg család tiszttartója volt.

A pincében berendezett **Ezerjó Pince-Galéria** - a móri borvidék jelenét bemutató kiállítás. A Mórra látogató (bor)turista, valódi képet kap a borvidéki nyitott pincékről, az itt működő borkultúrához kapcsolódó szervezetekről, egyesületekről, eseményekről. Itt lehetősége van megmutatni a borhoz kapcsolódó bor és rendezvény kínálatát Mór mellett Csókakő, Csákberény, Söréd, Zámoly településeknek is. Ajánljuk mindazok figyelmébe ezt a látványos, hangulatos élő „katalógust”, legyen az a borvidéken innen vagy azon túl érkező, aki a valódi képet szeretne kapni Magyarország egyik legkisebb borvidékéről.
A főbejárattal szemben található kisgalériában időszakosan megtekinthető képző-, ipar- és népművészeti kiállítások láthatók.

A **kastély parkját** 1990 óta a Képző- és Iparművészeti Szabadiskola Alapítvány fejleszti és gondozza. Munkájuknak és pályázataiknak köszönhetően a megújult növényzetű barokk pihenőparkot számos köztéri szobor és egyedi látványosság díszíti. A különleges faszerkezetű zenepavilon ad otthont a Nyári Zenei Estek rendezvénysorozatnak, valamint koncertek, szabadtéri előadások, esküvők színtere is. Mellette található az ország legnagyobb példányú francia juharfája. A ma fazekasműhelyként működő kúthház előtt áll *Nagy Benedek* „Bukfencező angyal” ivókúttal kombinált bronz szobra.

A gyerekek és családok kedvence a zenepavilon melletti dísztó, illetve a park másik oldalán lévő kovácsoltvas madárház, amiben egy pávapár él.

A LAMBERG-KASTÉLY FEJLESZTÉSÉNEK TERVEI

A kastély 1970-es években befejezett felújítása óta történt állagromlás és épületgépészeti avulás miatt mára számos beavatkozás vált szükségessé az épületben. Az uniós pályázati lehetőségek ismeretében azonban lehetőség nyílik a kastély hasznosításának és fejlesztésének hosszútávra szóló újragondolására is.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal tervtárában őrzött dokumentációkban fellelhetők az 1970-es évek elején készített falkutatási eredmények, amelyek a főépület majd minden helyiségében káprázatos falképek rejtőzéséről árulkodnak.
Az örökségvédelmi szakemberek és restaurátorok szakvéleménye figyelembe vételével a Radó Antal Könyvtár és Művelődési Központ munkatársai kialakítottak a kastélyépület egészére egy lehetséges új átértékelési koncepciót, amely az építészet, műemlékvédelem, turisztika, múzeum, könyvtár és a rendezvényszervezés szempontjait is magában foglalja. Ezen egységes koncepció mentén szakaszolt fejlesztés kezdődhet meg.

A kastély fejlesztése során a legfontosabb célkitűzés az, hogy az épület régi fényében legyen bemutatható - különös tekintettel ott, ahol rekonstruálható eredeti állapota - olyan turisztikai attrakciókkal kiegészítve, amelyek megfelelnek a mai kor igényeinek.

Fontos, hogy a fejlesztésekre oly módon kerüljön sor, hogy az épületben működő intézmény funkciói ne csorbuljanak - sőt bővüljenek - s a helyreállított helyiségek különleges atmoszférájukkal hozzájáruljanak a bennük zajló tevékenység (irodalmi, zenei rendezvények, kiállítások) színvonalának emeléséhez. Emellett a város legexkluzívabb tereit hasznosítva - ünnepi és protokolláris eseményeknek helyet adva - a kastély új közösségi funkciókat is elláthat a jövőben.

A kastély főépületének emeletén jelenleg a könyvtár működik.
Az emeleti exkluzív termek turisztikai célú látogathatósága, illetve rendezvény- és konferenciatér számára alkalmassá tétele a freskók feltárásával, illetve az eredeti alapján készült kályhák másolatainak, és korabeli bútorok elhelyezésével lenne elérhető. Ily módon a könyvtár is barokk kastélyhoz méltó kellemes környezetben várná látogatóit.

A főépület földszintjén is elsődleges cél a freskók feltárása. A most irodaként használt helyiségekben a Lamberg-család és a kastély történetet bemutató új kiállításon eredeti kandalló, korhű bútorok és viseletek, tárgyak és dokumentumok idéznék meg a barokk miliőt.
A könyvtár új funkcióval bővülhetne egy médiaszoba létrehozásával, ahol a kölcsönözhető hangzó és képanyag továbbá, a 3000 db-os bakelitlemez kollekció a lejátszására nyílna lehetőség.

A borturizmus fellendítését a barokk bútorzatú borkóstolószoba létrehozásával segítené az intézmény. A másik, exkluzív, boltíves rendezvényteremben az intézmény tulajdonát képező Vasarely-nyomatok állandó kiállítása kapna helyet – nyáron a kerthelyiségbe nyíló közvetlen kijárattal.
A főkapu melletti két kapusházból a felújítás után üzlethelyiség lehetne, amelyek bérbeadása részbeni bevételi forrást biztosítana a kastély fenntartási költségeinek fedezetére.

A kastélyparkban álló kis épület átalakításával egy interaktív sváb tájház és látványtárba költözne a mai gyűjtemény anyaga. Az új kiállítótérben jól szemléltethetőek és tapinthatóak lennének a berendezési tárgyak úgy, hogy velük egy térben lehetőség nyílna múzeumpedagógiai foglalkozások és hagyományőrző rendezvények megtartására is.

A nagy ívű átalakítási, bővítési tervek megvalósításának feltétele a sikeres pályázat, az önkormányzat és a lakosság támogatása, valamint az érdekelt partnerek összefogása.
Ehhez az intézmény vezetője szívesen fogadja a fejlesztési elképzelésekkel kapcsolatos véleményeket, javaslatokat az alábbi elérhetőségeken:

Radó Antal Könyvtár és Művelődési Központ
8060 Mór, Szent István tér 5.
Nyitva tartás: K-P: 10-18, Szo-V: 10-15
Tel.: 30/754-3356, Tel./Fax: 22/407-255
E-mail: lambergkastely@lambergkastely.hu
Honlap: www.lambergkastely.hu

EZERSZÓ - BEMUTATKOZIK A MÓRI LAMBERG-KASTÉLY Mór és környéke közéleti és információs kiadványa Nyt. szám: 17.064/1998 Felelős kiadó: Ezerszó Bt. Szarka Attila ügyvezető Mindennemű utánközlés csak a kiadó engedélyével lehetséges!
A különszámot szerkesztette: Buza Ernő Grafikus tervezés és nyomdai előkészítés: Szarka Attila Fotók: Monsberger Róbert Hirdetésszervező: Buza Csilla, Gábor Tamás A kiadó címe: 8061 Mór, Lovarda u. 7. Pf.: 28. Telefon: 22/562-380 Fax: 22/562-382 Internet: www.ezerszo.hu E-mail: mail@ezerszo.hu